

Tale

4. november 2018

Samråd om Danske Bank den 7. november 2018

Samrådsspørgsmål B, C og D er stillet af Lisbeth Bech Poulsen, SF

Samrådsspørgsmål B: Vidste ministeren, at det kun ville være Danske Bank der ville byde på opgaven som statens betalingsformidler, da ministeren udtalte, at kontrakten ville blive udformet på en sådan måde, at staten kunne komme ud af kontrakten ved en dom for hvidvask?

Samrådsspørgsmål C: Kunne udbudsmaterialet i forbindelse med udbuddet om kontrakten som statens bank have været udformet anderledes, således at flere banker ville have afgivet et bud, forudsat at betalingerne skulle finde sted på en sikker og stabil måde?

Samrådsspørgsmål D: Hvis Danske Bank dømmes for hvidvask, og staten ønsker at komme ud af samarbejdet med Danske Bank, hvad er så alternativerne, hvis ministeren ikke mener der er alternative banker i dag?

Samrådsspørgsmål F, G og H er stillet af Rune Lund, EL

Samrådsspørgsmål F: Hvorfor har staten valgt Danske Bank som sin leverandør på trods af, at banken har modtaget skarp kritik fra Finanstilsynet og er under efterforskning af myndighederne i en række lande, herunder om der er taget højde for de mulige finansielle risici ved at bruge en krise og omdømmeramt bank som leverandør?

Samrådsspørgsmål G: Er der nogen mulighed for at lade udbuddet om kontrakten som statens bank gå om for at sikre større valgmulighed?

Samrådsspørgsmål H: Er der nogen mulighed for at Nationalbanken eller en anden offentlig virksomhed kunne tilbyde staten, regioner og kommuner den finansielle service, som i dag overlades til kommercielle banker?

[Indledning]

Det talte ord gælder

- Tak for ordet – og tak til Lisbeth Bech Poulsen og Rune Lund for samrådsspørgsmålene om udbuddet af statens betalingsformidling.
- Udbuddet af statens betalingsformidling omfatter på årsbasis ca. 65 mio. betalinger samt håndtering af kontoforholdet for ca. 600 kontohavere, dvs. statslige institutioner, statslige selvejende institutioner, kommuner og regioner m.fl.
- At alle disse betalinger foregår korrekt og på et ordentligt og sikkert grundlag, er selvsagt helt afgørende.

- Det gælder i dagligdagen, når kontohaverne skal betale deres regninger, udbetale ydelser til borgere, modtage indbetalinger osv.
- Og det gælder, når staten går i udbud og udvælger den leverandør, som skal stå for at håndtere disse mange betalinger.
- Staten har jo i lighed med private virksomheder brug for en bankforbindelse for at kunne foretage betalinger.
- Men staten har i modsætning til private virksomheder sine penge stående i Nationalbanken.

- I praksis får staten derfor sine betalinger afviklet fra statens konto i Nationalbanken. Staten benytter alene de kommercielle bankers betalingssystem.
- Hvordan det teknisk foregår, har jeg redegjort for i mit svar på spørgsmål 63, stillet af Rune Lund. Det vil jeg derfor ikke redegøre nærmere for her.
- Men for god ordens skyld, vil jeg gerne understrege, at denne måde at håndtere de statslige betalinger på gør, at staten ikke løber nogen risiko i forhold til leverandøren af betalingsformidlingen.

- Moderniseringsstyrelsen har for nyligt efter udbud valgt den leverandør, som skal stå for statens betalinger i en ny kontraktperiode.

- Og kontrakten er, som bekendt, blevet tildelt Danske Bank, som leverede et – efter Moderniseringsstyrelsens vurdering – godt og prismæssigt fordelagtigt tilbud. Banken var eneste tilbudsgiver.

- Statens valg af leverandør af betalingsformidlingsydelser plejer ikke at påkalde sig nogen særlig opmærksomhed. Men det har kontrakten gjort denne gang, og det er sådan set fuldt forståeligt.

- Og jeg vil gerne understrege, som jeg også tidligere har udtalt, at regeringen ser meget alvorligt på hvidvask. Det skal der ikke herske nogen tvivl om.

- Hvidvask er uacceptabel adfærd, og som erhvervsministeren har redegjort for, så vil finansielle virksomheder i Danmark, der medvirker til hvidvask, blive stillet til ansvar.

- Med disse ord vil jeg gå videre til at svare på de stillede spørgsmål. Jeg vil starte med spørgsmålene fra Lisbeth Bech Poulsen. Først spørgsmål B.

[Svar på samrådsspørgsmål B]

- Moderniseringsstyrelsen har offentliggjort udbuddet den 27. april 2018 med tilbudsfrist den 6. juni 2018.

- Jeg fik den 11. september 2018 en orientering fra Moderniseringsstyrelsen om, at Danske Bank som den eneste havde budt på opgaven.

- Jeg fik også at vide, at Moderniseringsstyrelsen var opmærksom på, at Danske Bank havde accepteret et bødeforlæg den 21. december 2017 efter hvidvasklovens procedurebestemmelse om overvågning af korrespondentbanker.
- Moderniseringsstyrelsen var derfor i dialog med Kammeradvokaten og Erhvervsministeriet for at kunne vurdere, om Danske Bank på grund af dette accepterede bødeforlæg er omfattet af udbudslovens udelukkelsesgrund om hvidvask.
- Moderniseringsstyrelsen var også opmærksom på Finanstilsynets påbud til Danske Bank fra maj 2018.

- Jeg blev i orienteringen af 11. september oplyst om, at dette påbud ikke kan indgå i vurderingen, da der ikke er faldet dom, og at Danske Bank var eneste tilbudsgiver, og endelig at kontrakten endnu ikke var tildelt
- Jeg blev ligeledes orienteret om, at der pågik grundige overvejelser for at sikre korrekt behandling og vurdering af spørgsmålet om udelukkelse.
- Moderniseringsstyrelsen havde i øvrigt allerede inden sommer meddelt Danske Bank, at hvis banken ville blive tildelt kontrakten, så ville der blive indsat en opsigelsesbestemmelse i kontrakten, så Staten har mulighed for at komme ud af kontrakten, fx hvis banken bliver dømt i denne - eller fremtidige sager.

- Jeg vil nu gå over til at svare på samrådsspørgsmål C, stillet af Lisbeth Bech Poulsen.

[Svar på samrådsspørgsmål C]

- Moderniseringsstyrelsen gjorde et grundigt forarbejde, inden udbudsmaterialet blev skrevet.

- Moderniseringsstyrelsen offentliggjorde i december 2017 en forhåndsmeddelelse i EU om det påtænkte udbud med en invitation til at deltage i en indledende markedsundersøgelse.

- Den eksisterende løsning og de gældende priser er fuldt beskrevet på henholdsvis Moderniseringsstyrelsens hjemmeside og en særlige supportside hos Danske Bank, der er frit tilgængelig.
- Der blev endvidere lagt en spørgeramme for markedsundersøgelsen på Moderniseringsstyrelsens hjemmeside.
- Der var i alt fem banker, der ønskede at deltage i den indledende markedsundersøgelse: Danske Bank, Nordea, Sydbank, SEB Kort og Citibank.

- Markedsundersøgelsen blev gennemført i første halvdel af januar 2018. Formålet med markedsundersøgelsen var at gøre opmærksom på det kommende udbud af betalingsformidlingsydelser.
- Den skulle også skaffe information om udviklingen i markedet og information, der kunne medvirke til, at kravene i udbudsmaterialet blev så markedskonforme som muligt.
- Markedsundersøgelsen – inklusive spørgeramme og det materiale, de deltagende banker præsenterede på møderne – blev i januar 2018 gjort tilgængelig på Moderniseringsstyrelsens hjemmeside.

- Markedsanalysen viste, at det hidtil anvendte konto set-up, almindelige betalingsfaciliteter, renteberegning, integrationer til offentlige institutioners økonomisystemer samt sikkerhedsmæssige krav er standardydelse i branchen.
- Endvidere er selvbetjeningsmuligheder i betydeligt omfang også standard.
- Ingen af deltagerne i markedsundersøgelsen gav udtryk for, at etablering af staten som selvstændig clearing-deltager er et problem.

- Betydningen af, at staten er selvstændig clearingdeltager, har jeg i øvrigt besvaret og uddybet i spørgsmål 63, stillet af Rune Lund.
- Leverandøren stiller et detailbetalingssystem, der er tilsluttet en af de 5 bankcentraler til rådighed for staten.
- Resultatet af markedsundersøgelsen indgik i grundlaget for Moderniseringsstyrelsens udbudsmateriale.
- Moderniseringsstyrelsen har således søgt i størst muligt omfang at åbne kontrakten for konkurrence gennem inddragelse af potentielle leverandører i markedet.

- For at sikre, at en anden leverandør skulle have en reel mulighed for at overtage kontrakten, blev der lagt fornøden tid ind i tidsplanen. Der blev fx givet en tilpas lang tilbudsfrist.
- Langt hen ad vejen bygger kravene i udbuddet på standarder. Men for enhver ny leverandør kan der være nogen udvikling og opsætning af leverandørens løsning til staten.
- Alle kontohaverne skal have nye konti, og medarbejdere skal gives adgang til at kunne bruge netbank m.v. Samtidig med, at der sikres uforstyrret drift.

- Derfor var der også afsat fornøden tid til implementering, igen for at en ny leverandør ville have reelle muligheder for at kunne løse opgaven.
- Så jeg mener faktisk, at udbuddet var udformet således, at flere kunne have afgivet tilbud.
- Herefter vil jeg besvare spørgsmål D fra Lisbeth Bech Poulsen.

[Svar på samrådsspørgsmål D]

- Som jeg tidligere har sagt, så var det faktisk muligt for andre banker at byde på opgaven. De var interesserede, men de valgte i sidste ende ikke at afgive tilbud. Det er selvfølgelig bankernes suveræne forretningsmæssige beslutning.
- Hvis Danske Bank dømmes, og staten vælger at opsiges kontrakten, så vil Moderniseringsstyrelsen selvsagt skulle gennemføre et nyt udbud.
- Jeg vil herefter besvare spørgsmålene fra Rune Lund, startende med spørgsmål F.

[Svar på samrådsspørgsmål F]

- Udbuddet af statens betalingsformidling følger bestemmelserne i udbudsloven, herunder de 6 obligatoriske udelukkelsesgrunde, hvoraf en handler om hvidvask og terrorfinansiering.
- Danske Bank havde i december 2017 modtaget en bøde vedrørende procedurebestemmelserne for overvågning af korrespondentbanker. Udbuddet er offentliggjort den 27. april 2018.
- Finanstilsynets afgørelse af 3. maj 2018 om Danske Banks ledelse og styring i hvidvask-sagen i den estiske filial kom først efter offentliggørelsen af udbuddet.

- Afgørelsen indeholder en række påbud til banken, som banken den 30. juni 2018 skulle redegøre for at have efterlevet.
- Danske Bank er hverken sigtet eller dømt for hvidvask, og som jeg nævnte i besvarelsen af spørgsmål B, har Moderniseringsstyrelsen indhentet Kammeradvokatens vurdering af, at bøden fra december 2017 ikke er omfattet af udelukkelsesbestemmelsen i udbudsloven.
- Danske Banks tilbud er konditionsmæssigt i forhold til det, som Moderniseringsstyrelsen har efterspurgt i udbuddet.

- I forhold til de finansielle risici, som der nævnes i spørgsmålet, så sikrer den selvstændige clearing-deltagelse, at der *ikke* indestår penge på konti hos leverandøren, og at der dermed ikke er nogen risiko på leverandøren.
- Sådan er det generelt for statens bankkontrakt. Det var også gældende, da Jyske Bank havde kontrakten i 2001-2007.
- Jeg skal dog for fuldstændighedens skyld tilføje, at staten faktisk kan have indeståender på konti i banker, herunder i Danske Bank.

- Det er tilfældet, når der er en særlig grund til det, fx hvis der er tale om konti i andre valutaer end danske kroner, herunder konti i udlandet.

- Jeg vil fortsætte med at besvare spørgsmål G, stillet af Rune Lund.

[Svar på samrådsspørgsmål G]

- Moderniseringsstyrelsen har den 10. oktober 2018 meddelt Danske Bank, at banken er blevet tildelt kontrakten.
- Som tidligere nævnt, lever Danske Banks tilbud op til alle stillede krav, og priserne er på niveau med de hidtil gældende, hvilket vurderes at være konkurrencedygtigt.
- Da Danske Bank i 2008 vandt kontrakten, gav det staten en væsentlig besparelse. Ved det seneste udbud i 2012 blev priserne yderligere reduceret.

- Pris var dog ikke det eneste kriterium i udbuddet.
- Faktisk vægtede den kvalitative løsning mere i tilbudsevalueringen. En god løsning kunne således godt have vundet over en lav pris.
- Der er ikke noget, der indikerer, at staten i et nyt udbud ville få et mere fordelagtigt tilbud – uanset leverandør.
- Det er jo sådan efter udbudsreglerne, at ordregiver skal vurdere tilbuddene efter de opstillede kriterier, og ordregiver har således netop ikke frit valg.

- Det er på den baggrund Moderniseringsstyrelsens vurdering, at der ikke er nogen saglige grunde for ikke at tildele kontrakten til Danske Bank.
- Denne vurdering er også understøttet af Kammeradvokatens vurdering vedrørende bøden fra december 2017.
- Havde Moderniseringsstyrelsen alligevel annulleret udbuddet, kunne staten risikere en erstatningssag.
- Det er ikke givet, at et nyt udbud så kort tid efter det netop gennemførte ville medføre flere tilbud.

- Og det ville indebære øgede omkostninger for både potentielle tilbudsgivere og staten selv.

- Til slut vil jeg besvare spørgsmål H, stillet af Rune Lund.

[Svar på samrådsspørgsmål H]

- For at kunne være leverandør af ydelserne under kontrakten skal tilbudsgiver have tilladelse til at drive pengeinstitutvirksomhed, jf. lov om finansiel virksomhed, eller tilsvarende tilladelse i et andet EU/EØS-land.
- I Danmark er det kun kommercielle banker, der har en sådan tilladelse.
- Som jeg tidligere har nævnt, så afvikles statens betalinger over statens konto i Nationalbanken.

- Det betyder, at staten selv lægger likviditet til – ikke at Nationalbanken håndterer betalingerne.
- Faktisk har Nationalbanken i forbindelse med deres systemmodernisering afskaffet deres detailbank-system.
- Nationalbanken er selv en del af Moderniseringsstyrelsens udbud med deres detailbetalinger, fx udbetaling af løn og betaling af leverandører. Det vil derfor ikke være muligt at lade Nationalbanken stå for statens betalinger.
- Tak for ordet!